

Forfatter: Gjellerup, Karl

Titel: Udrag fra Minna

Citation: Gjellerup, Karl: "Minna", i Gjellerup, Karl: *Minna*, 1889, s. 60. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-gjellerup01-shoot-idm139731118638352/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Minna

Man såå strax paa den gamle Mand, at han var Jøde. Formen af den stærkt krogede Næse var ubedragelig, og det sparsomme, lidt strittende hvide Skæg skjulte ikke de altfor tykke Læber, af hvilke den underste var helt nedhængende; naar den bevægede sig, idet han talte, gjorde den et Indtryk, som om den søbede Noget op. Den syntes ogsaa at genere hans Tale, der var langsom og læspende. Over Øjnene skyggede de stærke graa Bryn, og under dem hang store rynkede Poser; deres Blik var livligt, klart og ganske overordentlig godmodigt. Hans Hustru var en statelig gammel Dame, der såå mere sydlandsk end egentlig jødisk ud; hendes friske Ansigt, der bestandig smilede — omtrent som Malerier fra Empire-Tiden smile — havde paa gammeldags Maade til begge Sider en Ophængning af staalgraa Krøller, saa faste, som om de vare af Metalspaaner.

Jeg havde lært dem at kende gennem Sønnen, til hvem jeg havde sluttet mig paa Polytechnicum, skønt han var flere Aar ældre end jeg. Han var nu ved en Fabrik i Leipzig. Jeg var strax kommen i Gunst hos den Gamle, ved at nære en uhyklet Interesse for hans Samlinger. Han var Bibliophil, men hans største Passion var dog Haandskrifter af berømte Mand, og af dem havde han en stor

Mængde ligefra Luther og til vor Tid, — jeg tror, at hvis Cheruskeren Hermann havde efterladt sig noget Skriftligt, saa havde han faaet fat i det. Det laa alt ordnet i Mapper, hvert Stykke nummeret; og i Protokoller af Bøttepapir, beskrevne med Gaasepen og en særlig garanteret Blæksort (for Evighedens Skyld), var ved hvert Nurner Alt anført vedrørende Ægtheden, samt Henvisninger til biografiske Værker, Brevsamlinger og til egne Optegnelser. Thi den grundige Mand lod det ikke være nok med at samle, men naar han havde faaet erhvervet et saadant lille Manuskript, saa hvilede han ikke, før han saa vidt muligt havde opsporet til hvilket Tidspunkt af denne Mands Liv det hørte hen, og ved Brevene, hvor dette Spørgsmaal gjerne løses af sig selv, var der hele Commentarer at skrive angaaende de Personer, der omtaltes, de Forhold, der sigtedes til, alle paa-viselige Aarsager og Følger o. s. v. Og saaledes pegede denne Passion, ligesom den var udgaaet af virkelig Kærlighed til Literaturen, atter tilbage paa den og paa Historien, fordrede bestandig et stort Fønd af Kundskaber disponibelt og lod det samtidig forrente sig til alle Sider. Den var saa langt fra at være en tom Mani hos ham, — hvad den jo ofte udarter til — at den snarere var et levende

Udtryk af hans Væsen, idet den samtidig tilfredsstillende hans højeste aandelige Interesser og hans ordenskære Forretningsvaner.

I en halv Snæs Aar eller mer havde den gamle Hertz privatiseret i Dresden, „Rentiers-Krogen“, som den ikke uden Grund kaldes. Han havde været Købmand i Königsberg, hvor han var født, og til hvis Handels-Aristokrati han hørte. Dette Hjem havde sat sit uudslettelige Mærke i hans Natur og Udvikling. Königsberg er en Handelsstad, som har faaet sit ejendommelige Præg af en enkelt Aandens Stormand, hvilket kan hændes mindre Byer, som ikke føde mange Berømtheder, til hvilke deres Stolthed kan klamre sig, og hvis Interesser og Produktionskraft ellers udøse sig i andre, mere ephemære Sferer. Hvad Erasmus er for Rotterdam, det og endnu langt mer er Kant for Königsberg, dels fordi han er en større Personlighed, dels ogsaa fordi han ikke er længer fjærnet i Tiden, end at de nulevende ældre Königsbergere ere Børn af de Familier, i hvilke han færdedes; og dette var netop Tilfældet med Hertz. — Den store Philosoph omgikkes gerne med sin Fødestads Købmandshuse, og disse bevare som en kostelig Arv de aandelige og literære Interesser, som han indpodede paa den kraftige Stamme af